

Raadsvoorstel Zienswijze Gemeenschappelijke Regeling

Opsteller

Pijpker, Roald

Vergadering van

20 februari 2024

Kenmerk

Z/24/067044 / D/24/135539

Portefeuillehouder

Walther Kok

Portefeuille

Wmo, ouderenzorg, welzijn, Wulverhorst

Onderwerp

Zienswijze Kaderbrief 2025 GGDrU

Samenvatting

Wij stellen de raad voor om kennis te nemen van de concept Kaderbrief 2025 van de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU) en een positieve zienswijze te geven op de concept Kaderbrief. De zienswijze wordt meegenomen bij het opstellen van de Kaderbrief 2025, die vervolgens wordt gebruikt als startpunt voor de Ontwerpbegroting 2025.

De kaderbrief geeft een beeld van de te verwachte trends en ontwikkelingen die relevant zijn voor publieke gezondheid voor het begrotingsjaar 2025. Enerzijds in de vorm van het technisch begrotingskader en anderzijds door aandacht te geven aan ontwikkelingen waarvan de inschatting is dat deze ook een vertaling nodig hebben in de begroting 2025 óf dat er gedurende 2024 nog een besluit moet worden genomen over hoe GGDrU in 2025 om zal gaan met deze trends en ontwikkelingen. Niet alleen financieel technisch (in de begroting), maar vooral over het uitvoeren van specifieke taken of aanpassen van werkwijzen ten behoeve van publieke gezondheid.

In de kaderbrief worden specifiek de kaders vermeld die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerpbegroting 2025. Daarnaast komt in hoofdstuk 3 een aantal ontwikkelingen aan bod, die van invloed zijn of kunnen zijn op de ontwerpbegroting 2025. De begroting van GGDrU is een meerjarenprogrammabegroting met één programma: 'Publieke Gezondheid'. Dit programma kent verschillende thema's die van invloed kunnen zijn op de Ontwerpbegroting 2025, namelijk:

- Een gezonde en veilige leefomgeving;
- Kansrijk opgroeien;
- Langer gezond zelfstandig;
- Een wendbare en vitale organisatie.

In deze kaderbrief is een financiële doorkijk op basis van de tot nu toe bekende kengetallen opgenomen. De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de Ontwerpbegroting 2025.

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van de concept kaderbrief GGDrU 2025 van de Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht;
2. De zienswijze met kenmerk D/24/135544 vast te stellen, waarin de volgende aandachtspunten zijn opgenomen:
 - a. de gemeenteraad stemt in met vaststelling van de kaderbrief 2025;
 - b. de gemeenteraad wil tijdig geïnformeerd worden over de diverse ontwikkelingen en onzekerheden met mogelijke financiële consequenties in 2025;

c. in de begroting 2025 van de GGDrU dient rekening gehouden te worden met de financiële situatie van gemeenten.

Waarom wordt dit voorstel nu voorgelegd

Het Algemeen Bestuur van de GGDrU wil de Kaderbrief vaststellen in de bestuursvergadering van 27 maart 2024. Voor die datum kan de gemeenteraad een zienswijze indienen.

De wethouder is zich ervan bewust dat het raadsvoorstel te laat is aangeleverd. Met de wethouder, griffier en ambtenaar is afgestemd om het raadsvoorstel in de openbare vergadering, gepland op 4 maart 2024, te bespreken.

Kanttekeningen en risico's

Er zijn diverse ontwikkelingen en onzekerheden met mogelijke financiële gevolgen. Voor de volledigheid: met deze kaderbrief vraagt GGDrU nog geen financiële toezeggingen, maar er wordt gevraagd om hier kennis van te nemen. Verschillende ontwikkelingen hebben mogelijk financiële gevolgen. Hoe groot deze zullen zijn is momenteel nog niet duidelijk. Die zijn afhankelijk van de voortgang en van besluitvorming op landelijk en op regionaal niveau. Een aantal belangrijke ontwikkelingen en onzekerheden zijn:

Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven akkoord (GALA): Kennis- en adviesfunctie GGD

In het kader van het IZA en het GALA is het versterken van de advies- en kennisfunctie van GGDrU een belangrijk speerpunt voor GGDrU. Deze versterking is nodig zodat gemeenten kunnen bouwen op GGDrU als stevige advies- en kennispartner om de beweging van zorg naar gezondheid te maken. Een grote uitdaging voor GGDrU als ook gemeenten is om expertise en kennis goed vast te houden. Veel expertise en kennis is op basis van projectmatige financiering, waardoor het stevig neerzetten en het borgen van een preventie infrastructuur om de gewenste beweging te kunnen maken kwetsbaar is.

Een gezonde en veilige leefomgeving

Informatievoorziening (IV) - landschap infectieziektebestrijding

De coronacrisis was een ultieme stresstest voor het destijds beschikbare IV-landschap van de infectieziektebestrijding. De coronacrisis heeft ons geleerd dat GGDrU voorbereid moet zijn op een pandemische situatie. De informatievoorziening (ICT-systemen, dataopslag en -verwerking) bleek in deze periode onvoldoende te zijn. Zo was stuurinformatie in de regio onvoldoende of (te) laat beschikbaar, was informatieveiligheid onvoldoende (leidend tot datalekken op landelijk niveau) en kon informatie onvoldoende gedeeld worden tussen GGD'en en andere regionale en landelijke partners in de zorg. Met een forse meerjarige investering van het ministerie van VWS werken GGD GHOR Nederland en het RIVM aan een nieuw, up to date landelijk dataplatform en dito informatievoorziening. Voor de implementatie voorbereiding en uitvoering worden vanaf 2025 ook op regionaal niveau inspanningen verwacht waarvoor er extra geïnvesteerd moet gaan worden in de implementatiefase. De verwachting is dat het zal gaan om tijdelijke middelen ten behoeve van de implementatie. Omdat de landelijke informatievoorziening nog in ontwikkeling is, is het hiervoor benodigde budget nog lastig in te schatten. Wij komen hierop terug in het AB, zodra meer duidelijkheid komt over wat landelijk wordt gevraagd.

Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Hierin is onder andere vastgelegd dat gezondheid één van aspecten is die moet worden meegewogen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel de nieuwe Omgevingswet GGDrU wettelijk steviger positioneert als partner in het fysieke domein, staat GGDrU landelijk gezien nog onderaan in het percentage gemeenten waar GGDrU betrokken is bij omgevingsplannen. We verwachten dat de Omgevingswet gaat leiden tot extra vragen van gemeenten aan GGDrU, waarbij meer dan voorheen tegengestelde belangen een rol spelen. Daarnaast vereist de implementatie van de Omgevingswet dat GGDrU naadloos integreert met een zaakstelsel om de samenwerkfunctionaliteit te faciliteren. De financiële aspecten hiervan blijken momenteel nog niet volledig helder te zijn. We houden in 2024 goed bij wat de gevolgen zijn van de invoering van de Omgevingswet voor GGDrU, inclusief wat de financiële gevolgen zijn van een zaakstelsel, en komen indien nodig bij het bestuur om hierover af te stemmen.

Toezicht kinderopvang en Wmo

In 2023 is er landelijk ingezet om het beleidskader van de toezichttaken vanuit uniforme werkwijze, inzet op kwaliteit en de onafhankelijke positie van toezichthouder te verstevigen. De huidige werkwijze rondom financiering per rapport (structurele financiering vanuit gemeente) is voor de uitvoering van deze toezichttaak kwetsbaar om deze taak voor gemeenten en GGDrU toekomstbestendig te borgen. Komende periode wordt onderzocht hoe dit zo goed mogelijk, zowel inhoudelijk als financieel, te ondervangen en daarover gaan we met gemeenten in gesprek.

Kansrijk opgroeien

Rijksvaccinatieprogramma

Met een vaccinatiegraad van 90% voor DKTP ligt Oudewater er gunstig bij. De ondergrens voor het bereiken van groepsimmuniteit ligt op 90%. Voor BMR ligt de vaccinatiegraad in Oudewater (85%) onder de ondergrens voor het bereiken van groepsimmuniteit (95%). Gemeenten en GGDrU hebben gezamenlijk een rol in het keren van deze dalende trend. Dit vraagt een lange adem en vereende krachten van zowel gemeente, GGDrU als partners in het sociaal domein. Hierbij kunnen we leren van de aanpak die we tijdens de coronapandemie gezamenlijk hebben ingezet, waarbij vanuit Infectieziektebestrijding GGDrU en gemeenten kan worden geadviseerd over het betrekken van moeilijk bereikbare doelgroepen in gemeenten. GGDrU zal dit onderwerp in 2024 agenderen in het AB om op basis van nadere analyses te komen tot een gezamenlijke aanpak en eventuele financiële consequenties in kaart brengen. Het gaat hier om een gemeentelijk gefinancierde basistaak (vanuit gemeentefonds) van GGDrU. Het is mogelijk om in 2025 maatwerk afspraken te maken over extra inzet van een verpleegkundige of een arts.

Vaccinatievoorziening

Vanuit het RIVM, GGDGHOR Nederland en de GGD'en is in opdracht van het ministerie van VWS een uitvoeringstoets gedaan naar een vaccinatievoorziening bij de GGD. Het uitgangspunt is een duurzaam, flexibel en wendbaar vaccinatiestelsel. De uitvoeringstoets heeft een basisinfrastructuur voor ogen van waaruit programmatische vaccinaties voor volwassenen kunnen worden aangeboden, die aansluiten op de voorbereiding van een mogelijk pandemische situatie. De raming van de kosten hiervoor zijn gemaakt en worden samen met het voorstel voorgelegd aan het ministerie van VWS (VWS is verantwoordelijk voor de financiering). VWS heeft hierover op dit moment nog geen besluit genomen. GGDrU grijpt deze kans aan om het gehele stelsel van vaccineren binnen GGDrU te verbeteren.

Gezonde school aanpak

Het landelijk Programma Gezonde School, waarin alle subsidieregelingen van Gezonde School zijn opgenomen, inclusief de financiering van Gezonde School-ondersteuning door de GGD, loopt tot eind 2024. GGDrU ontvangt nu jaarlijks gemiddeld €85.000 om scholen te kunnen ondersteunen via de regeling. GGDrU trekt graag samen met gemeenten op om bij het Rijk het belang van de Gezonde School te benadrukken. Per school is dan € 5.000 voor de school nodig voor inkoop van lespakketten en 20 begeleidingsuren door GGDrU: € 2.300 (prijspeil 2024).

Langer gezond zelfstandig

Publieke gezondheid asielzoekers en statushouders (PGA)

Het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) heeft GGD GHOR Nederland geïnformeerd dat het contract Publieke Gezondheidszorg (PGA) volgens de contractafspraken met één jaar is verlengd tot 31 december 2024. Dit PGA-contract heeft betrekking tot de taken Infectieziektebestrijding (IZB), Tuberculose (TBC) en Technische Hygiënezorg (THZ). Het contract dat is ingegaan in 2019 heeft een maximale looptijd van 6 jaar. In 2024 gaan het COA en GGD GHOR Nederland onderhandelen over een nieuw contract vanaf 2025.

GGD GHOR heeft in 2022 de aanbesteding voor de uitvoering van gezondheidsvoorlichting aan asielzoekers gegund gekregen door het COA. Dit contract geldt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024 met een optie voor het COA om dit contract tweemaal met twee jaar te verlengen. We kunnen dus nog niet met volle zekerheid zeggen dat deze taak bij GGDrU blijft in 2025. PGA wordt gefinancierd per voorlichting/verrichting. Voor PGA zijn er daarom weinig tot geen financiële risico's. Als er extra werk wordt gevraagd, wordt extra betaald. Als we ons niet aan de contractafspraken houden, krijgen we minder financiële tegemoetkoming.

Jong volwassen monitor

Voor 2026 zijn er geen financiële middelen beschikbaar om de monitor uit te voeren. Graag gaan we met het algemeen bestuur in gesprek welke behoefte er is om de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen ook in 2026 uit te voeren en hoe dit te financieren. Om de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen in 2026 uit te kunnen voeren is in totaal € 90.000,- nodig, verdeeld over de jaren 2025, 2026 en 2027. Hierbij wordt uitgegaan van een landelijk geharmoniseerde versie, die in heel regio Utrecht wordt uitgevoerd.

Een wendbare en vitale organisatie

Aantrekkelijk blijven als werkgever, in relatie tot toegankelijkheid dienstverlening

De extra gelden die zijn vrijgemaakt bij de begroting 2024 worden onder andere ingezet om meer marktconform arbeidsvoorwaarden te kunnen bieden in het kader van aantrekkelijk werkgeverschap. Zo is er een start gemaakt met het marktconform belonen, is er een nieuw beloningsbeleid ontwikkeld dat ruimte biedt voor maatwerk en is er stevig in gezet op het opleiden van medische professionals. Echter zien we dat er sector breed sprake is van een zorginfarct, waarbij de oorzaken zoals vergrijzing en de krapte op de arbeidsmarkt grote impact hebben op ons als organisatie. Dit maakt dat er blijvend geïnvesteerd moet worden op het thema binden en boeien van medewerkers. De afgelopen periode heeft de nadruk gelegen op het aantrekken van nieuwe medewerkers, de verwachting is dat de komende jaren de focus aanvullend komt te liggen op behouden van medewerkers. Een belangrijk speerpunt hiervoor is het bevorderen van interne mobiliteit.

I-strategie

Bij de begroting 2024 heeft het AB geld beschikbaar gesteld om de basis op orde te krijgen, en bijvoorbeeld risico's rond

datalekken en het niet voldoen aan wet- en regelgeving te verhelpen. Hierdoor kan GGDrU in 2024 en verder de informatievoorziening goed tegen het licht houden, versterken en op onderdelen anders organiseren. In 2024 ligt de focus op het creëren van gezamenlijk eigenaarschap van de I-strategie. Waar staan we eigenlijk voor als het gaat om informatievoorziening en hoe zorgen we dat dit onderwerp wordt gedragen in de gehele organisatie. Tijdelijke middelen zullen worden ingezet om de nieuwe I-strategie te ontwikkelen. In Q1 2024 wordt een roadmap opgeleverd met daarin projecten rondom de I-strategie. Deze roadmap zal een leidraad zijn voor het starten van projecten en het implementeren hiervan in de organisatie, ge-ent op de I-strategie en geprioriteerd naar belang.

De I-strategie wordt in 2024 geagendeerd voor het bestuur. Dit zal ook de inhoudelijk focus voor informatievoorziening in 2025 bepalen.

Huisvesting jeugdgezondheidszorg

In de afgelopen periode zijn er op verschillende plekken in de regio vragen ontstaan over de beschikbaarheid (door de krappe vastgoedmarkt) of kwaliteit van onze werklocaties JGZ (de consultatiebureau's). Om deze vragen te beantwoorden willen wordt er in 2024 samen met diverse interne en externe stakeholders een strategisch huisvestingsplan voor de werklocaties JGZ gemaakt. Het strategisch huisvestingsplan werklocaties JGZ moet helderheid geven over de zorginhoudelijke en Arbo technische eisen van onze taak en wat dit betekent voor de verschillende locaties in de regio. De huisvesting jeugdgezondheidszorg is maatwerk per gemeente.

Ravijnjaar 2026

Gezien de grote opgave die gemeenten wacht in het ravijnjaar 2026 willen wij dat alle gemeenschappelijke regelingen in een vroeg stadium, voorafgaand aan vaststelling van de kadernota, besparingsmogelijkheden in kaart brengen. Wij zien graag dat een proces wordt ingericht, dat gericht is op het maken van realistische en duidelijke inhoudelijke bestuurlijke keuzes gericht op het in kaart brengen van specifieke taken die kunnen worden afgeschaald of beëindigd. Hierdoor hoeven generieke procentuele bezuinigingen niet ter tafel te komen en wordt voorkomen dat de druk op de organisatie toeneemt omdat onder beperkte capaciteit hetzelfde werk moet worden gedaan. Wij zien graag in het eerste half jaar van 2024 een procesontwerp hiervoor tegemoet. Dit willen wij bij alle Gemeenschappelijke regelingen gaan vragen, zodat we daar dan ook alle keuzen in beeld hebben.

Financiële gevolgen van verwerking lasten regeling in de gemeentelijke begroting

In de Kaderbrief worden specifiek de kaders vermeld die als basis dienen voor het uitwerken van de ontwerpbegroting 2025. De uiteindelijke cijfermatige effecten van de kaderstelling, de rekenexercitie waarmee de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt dus bij het maken van de ontwerpbegroting 2025.

In de kaders is een doorkijk gegeven van de verwachte financiële effecten van indexaties: 6,65%. Deze inschatting moet ervoor zorgen dat na het bekend worden van de definitieve percentages de financiële gevolgen (verwerkt in een begrotingswijziging in 2025) beperkt zullen blijven.

Ook is aangegeven dat er impact is van wijziging van inwoner- en kind aantallen. In Oudewater blijft het aantal inwoners en kinderen vrijwel gelijk, met een verlagend effect op de inwoner- en kindbijdrage (Schattig volume-deel 2025: -3). De uiteindelijke cijfermatige effecten van kaderstelling, feitelijk de rekenexercitie waarmee onder meer de inwoner- en kindbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de begroting 2025.

De prognose op basis van de Kaderbrief 2025 is dat de bijdrage van Oudewater gaat stijgen van € 500.000 (bijdrage op basis van Begroting 2024) naar € 530.000.

Vervolgproces

- De Kaderbrief 2025 wordt op 27 maart 2024 vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de GGDrU. De ingediende zienswijzen worden daarbij betrokken.
- Op basis van de vastgestelde Kaderbrief wordt de ontwerpbegroting 2025 opgesteld en in april voor zienswijze aangeboden aan de gemeenteraad.
- Na vaststelling van de ontwerpbegroting 2025 door de gemeenteraad wordt deze in de vergadering van het algemeen Bestuur van de GGDrU in juli vastgesteld.

Bevoegdheid raad

De bevoegdheid van de raad is vastgelegd in

Artikel 43, lid 2 van de Gemeenschappelijke regeling GGDrU

Artikel 34b van de Wet Gemeenschappelijke regelingen

Bijlagen

D/24/135536 Concept Kaderbrief GGDrU 2025

D/24/135542 Raadsbesluit zienswijze op concept Kaderbrief GGDrU 2025

D/24/135544 Aanbiedingsbrief zienswijze op concept Kaderbrief GGDrU 2025
